

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. 8 706 64 845,
el. p. kanc@eim.lt, http://eim.lrv.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-03-

į 2021-03-10

Nr. (4.5-82E)-3-

Nr. 155

(pavedimo Nr. 3307076)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. SAUSIO 11 D. NUTARIMO NR. 4 „DĖL ADMINISTRACINĖS NAŠTOS ŪKIO SUBJEKTAMS NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO PAKARTOTINIO PATEIKIMO

Įgyvendindama Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, V misijos (prioriteto) dalies „Misiją įgyvendinantys Vyriausybės programos projektai (darbai), iniciatyvos (priemonės) ir veiksmai“ 5.3.3 papunkčio nuostatas, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija parengė, patikslino pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės Teisės grupės išvadoje, Strateginių kompetencijų grupės pažymoje pateiktas bei 2022 m. vasario 15 d. ministerijų atstovų pasitarimo metu išsakytas pastabas ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo siūloma tvirtinti Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodiką (toliau – Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika), Vyriausybei.

Nutarimo projektu siekiama prisidėti prie skaidrios numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo sistemos formavimo bei įgyvendinti Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje numatytus tikslingumo, proporcingumo ir efektyvumo teisėkūros principus. Priėmus Nutarimo projektą bus sudarytos teisinės prielaidos išsamiam ir objektyviam numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimui poveikio ekonomikai aspektu.

Teikiame apibendrintą informaciją apie Nutarimo projektu sprendžiamą problemą, siūlomas sprendimo priemones, priemonių sąnaudas ir naudą visuomenei:

I. Sprendžiama problema	<p>Šiuo metu galioja Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Administracinės naštos metodika). Jos tikslas – reguliuoti administracinės naštos ūkio subjektams, kurią sukelia priimtuose teisės aktuose arba teisės aktų projektuose nustatyti informaciniai įpareigojimai ūkio subjektams, nustatymą.</p> <p>Verslo patiriama našta neapsiriboja vien tik administracine našta, o teisės aktuose nustatomi ne vien informaciniai įpareigojimai, tačiau šiuo metu</p>
-------------------------	---

institucijos vertina tik administracinę naštą ūkio subjektams. Teisės aktų reikalavimai verslui sukuria bendras prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas, kurioms yra priskiriamos ir kitos išlaidos, patiriamos ar galimos patirti, vykdant teisės aktuose ar teisės aktų projektuose nustatytus reikalavimus. Šiuo metu galiojanti Administracinės naštos metodika yra nepakankama priemonė objektyviam ūkio subjektų patiriamų išlaidų, atsirandančių dėl teisės aktų projektuose nustatytų ar teisės aktuose nustatytų įpareigojimų, vertinimui ir mažinimui užtikrinti, nes apibrėžia tik informacinių įpareigojimų ir jų sukeltos naštos vertinimą pinigine išraiška, o Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarime Nr. 706 nustatyta taisyklė, kad administracinės naštos lygis ūkio subjektams Vyriausybei pavaldžių institucijų reguliavimo srityje turi mažėti arba išlikti nepakitęs, yra privaloma tik administracinės naštos, bet ne prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų atžvilgiu. Ekonomikos ir inovacijų ministerija įgyvendinusi Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus projektus („Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros“ ir „Administracinės ir kitos reguliavimo naštos vertinimas ir mažinimas savivaldybėse“) gali daryti išvadą, kad nagrinėtose teisinio reguliavimo srityse, prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos ūkio subjektams siekia apie 80-85 proc. visų išlaidų, o administracinė našta ūkio subjektams tik 15-20 proc. Taigi apie 80 proc. sukeltų išlaidų ūkio subjektams šiuo metu, remiantis galiojančiu teisiniu reglamentavimu, nėra įvertinama. Todėl turime laipsniškai pereiti prie bendro prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo.

Paminėtina, kad vienas iš pavyzdžių, kuris puikiai atspindi ne tik administracinės naštos ūkio subjektams, bet ir bendrą prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo ir mažinimo poreikį, yra 2018 metais priimtas Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo pakeitimas, kuris pagal Administracinės naštos metodiką atliktais skaičiavimais turėjo sumažinti administracinę naštą ūkio subjektams 70,1 mln. eurų. Pažymėtina, kad itin reikšmingas administracinės naštos sumažėjimas buvo paaiškinamas tuo, kad informaciniai įpareigojimai, kurie buvo pakeisti, yra aktualūs labai plačiam ūkio subjektų ratui: t. y. Lietuvoje yra 43 319 ūkio subjektai, turintys kasos aparatus, o bendras kasos aparatų skaičius yra 95 831. Ūkio subjektui galiojančios prievolės kiekvienam kasos aparatui pildyti popierinį kasos operacijų žurnalą atsisakymas vienam ūkio subjektui remiantis skaičiavimais turėjo palengvinti administracinę naštą vidutiniškai 1666 eurų per metus, o vertinant pokytį vienam kasos aparatui buvo gautas vidutiniškai 732 eurų administracinės naštos sumažėjimas. Tačiau svarbu paminėti ir tai, kad nepaisant didelio administracinės naštos sumažinimo, pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktą rekomendaciją Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitoje taip pat buvo įvertintos ir galimos patirti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos dėl senų kasos aparatų techninių reikalavimų pakeitimo į naujus ir (ar) pakeitimo į naujus kasos aparatus, kurios siekė net 68 mln. eur. Tačiau į bendrą administracinės naštos, kurią ūkio subjektams sukelia kiekvienos institucijos kompetencijos srityje inicijuotas teisinis reguliavimas, lygio pokytį per kalendorinius metus buvo įtrauktas tik administracinės naštos pokytis, kuris neatspindi realios situacijos apie ūkio subjektų ateityje patiriamas išlaidas, susijusias su teisės akto pakeitimu. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad turėtų būti vertinamos ne tik administracinės naštos, bet ir bendros prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos ūkio subjektams.

	<p>Dar 2014 m. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija paskelbė reguliavimo prisitaikymo išlaidų vertinimo gaires¹, kuriose pažymėjo, kad sisteminis požiūris į prisitaikymo išlaidų nustatymą ir vertinimą viešosios politikos sprendimų priėmėjams suteikia puikią išplėstą informacijos bazę, užtikrinant, kad bus gerai suprastas numatomas reguliavimo poveikis, todėl prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimas turėtų būti įtrauktas į reguliavimo poveikio vertinimą. Kiekybinis prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų įvertinimas yra įtraukiamas į numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą tokiose poveikio vertinimo ir teisėkūros kokybėje pirmaujančiose šalyse kaip Vokietija, Austrija, Nyderlandai, Danija, Jungtinė Karalystė, Kanada. Pavyzdžiui Vokietija jau nuo 2013 m. vertina prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas verslui, o kai nuo 2015 m. pradėtas taikyti „One in one out“ principas jos buvo sistemingai mažinamos². Pirmais „One in one out“ principo taikymo metais Vokietijai pavyko pasiekti daugiau nei milijardo eurų prisitaikymo išlaidų sumažinimą, o bendras prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų lygis nuo 2015 m. šioje šalyje sumažėjo virš 3 milijardų eurų.</p> <p>Europos Komisijoje taip pat vis didesnis dėmesys skiriamas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimui ir mažinimui. 2021 m. balandžio 29 d. buvo paskelbtas Komunikatas dėl geresnio reglamentavimo³, kuriame įtvirtintas „One in one out“ principo ES teisėkūroje įdiegimas. Vadovaujantis principu, būtina įvertinti naujo teisėkūros pasiūlymo sukuriama naštą ir analogiška apimtimi sumažinti naštą, įtvirtintą galiojančiuose ES teisės aktuose toje pačioje politikos srityje. Nors Europos Komisijoje prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos kai kuriems pasiūlymams vertintos ir anksčiau, tačiau toks platus reguliavimo naštos vertinimas ir „One in one out“ principo taikymas pradėtas 2022 m.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Ekonomikos ir inovacijų ministerijai įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą projektą „Teisinio reguliavimo tinkamumo patikros“ (2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.4-ESFA-V-921 priemonė „Geresnio reglamentavimo diegimas ir verslo priežiūros sistemos tobulinimas“, projekto Nr. 10.1.4-ESFA-V-921-0001) paslaugų teikėjas 2018 m. parengė Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška metodiką ir jos taikymo gaires. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos specialistai, vadovaudamiesi tikslingumo ir proporcingumo principais, supaprastino šią metodiką, atsisakydami perteklinių išlaidų kategorijų ir vertinimo žingsnių. Taip pat, siekiant padėti teisės aktų projektų rengėjams suprasti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų sandarą, parengta praktinė priemonė – skaičiuoklė, kuri padės apskaičiuoti ir įvertinti projektu sukeltą administracinę naštą ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas⁴.</p> <p>Nutarimo projektu siūloma įtvirtinti Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką, kurios tikslas yra kiekybiškai pamatuoti išlaidas, kurias patiria ar gali</p>

¹<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264209657-en.pdf?expires=1644318784&id=id&accname=guest&checksum=69B54D73F7E182B8BE0A4033ABA28415>

²<https://www.bundesregierung.de/resource/blob/975232/1818278/64e316eac1fb81bbc267e3a30e9d032b/2020-11-20-jahresbericht-2019-engl-data.pdf?download=1>

³https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_1901

⁴<https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/geresnis-reglamentavimas/prisitaikymo-prie-reguliavimo-islaidu-vertinimas>

	<p>patirti ūkio subjektai, vykdydami teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti įpareigojimus bei jų pokytį.</p> <p>Taikant Nutarimo projektu siūlomą įtvirtinti Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką, būtų vertinamos išlaidos, patiriamos vykdant visus teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti įpareigojimus (pagal dabar galiojančią Administracinės naštos metodiką vertinama tik informacinių įpareigojimų sukeliama našta), taip pat plečiamas vertinamų išlaidų kategorijų mastas – būtų vertinamos išlaidos darbuotojams, išorės paslaugoms, investicijoms, medžiagoms ir pridėtinės išlaidos (šiuo metu vertinamos tik išlaidos darbuotojams, išorės paslaugoms ir pridėtinės išlaidos).</p> <p>Nutarimo projekto 1.1 papunkčiu nauja redakcija išdėstyto nutarimo 2.1 papunkčiu siūloma pavesti ministerijoms, įstaigoms prie ministerijų, kitoms ministerijoms pavaldžioms valstybės institucijoms, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaigoms ir kitoms Lietuvos Respublikos Vyriausybei atskaitingoms valstybės institucijoms (toliau kartu – institucijos, o kiekviena atskirai – institucija): 2.1.1. vadovaujantis Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika, vertinti ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius informacinius įpareigojimus ūkio subjektams, galimą sukelti administracinę naštą ūkio subjektams; vertinti numatomą administracinės naštos pokytį, lyginant galimą sukelti administracinę naštą su numatomų keisti ir (ar) naikinti galiojančių informacinių įpareigojimų jau sukeliama administracine našta ūkio subjektams, ir teikti išvados gauti šiuos teisės aktų projektus kartu su Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos 1 priede nustatytos formos Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaitomis (toliau – Ataskaitos) Ekonomikos ir inovacijų ministerijai; 2.1.2. nuolat ieškoti priemonių siekiant užtikrinti, kad bendras administracinės naštos, kurią ūkio subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje priimtas teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus išliktų nepakitęs arba mažėtų. Šios nuostatos galios iki 2022 m. gruodžio 31 d.</p> <p>Nutarimo projekto 1.1 papunkčiu nauja redakcija išdėstyto nutarimo 4.1 papunkčiu siūloma rekomenduoti institucijoms, vadovaujantis Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika, vertinti ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius įpareigojimus ūkio subjektams, galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas ūkio subjektams; vertinti numatomą prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytį, lyginant galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas su numatomų keisti ir (ar) naikinti galiojančių įpareigojimų jau sukeliamomis prisitaikymo prie reguliavimo išlaidomis ūkio subjektams, ir teikti išvados gauti šiuos teisės aktų projektus kartu su Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos 1 priede nustatytos formos Ataskaitomis Ekonomikos ir inovacijų ministerijai. Ši nuostata galios iki 2022 m. gruodžio 31 d.</p> <p>Nutarimo projekto 1.2 papunkčiu siūloma nustatyti, kad nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigalioja nauja nutarimo 2.1 papunkčio redakcija, kurioje siūloma pavesti institucijoms: 2.1.1. vadovaujantis Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika, vertinti ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius įpareigojimus ūkio subjektams, galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas ūkio subjektams; vertinti numatomą prisitaikymo prie reguliavimo</p>
--	---

išlaidų pokytį, lyginant galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas su numatomų keisti ir (ar) naikinti galiojančių įpareigojimų jau sukeliamomis prisitaikymo prie reguliavimo išlaidomis, ir teikti išvados gauti šiuos teisės aktų projektus kartu su Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos 1 priede nustatytos formos Ataskaitomis Ekonomikos ir inovacijų ministerijai; 2.1.2. nuolat ieškoti priemonių siekiant užtikrinti, kad bendras prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų, kurias ūkio subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje priimtas teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus išliktų nepakitęs arba mažėtų.

Nutarimo projekto 1.1 papunkčiu nauja redakcija išdėstyto nutarimo 4.2 papunkčiu **siūloma rekomenduoti savivaldybėms ir Vyriausybei nepavaldžioms institucijoms**, vadovaujantis Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika, vertinti ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius įpareigojimus ūkio subjektams, galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas ūkio subjektams; vertinti numatomą prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų pokytį, lyginant galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas su numatomų keisti ir (ar) naikinti galiojančių įpareigojimų jau sukeliamomis prisitaikymo prie reguliavimo išlaidomis ūkio subjektams. Nutarimo projekto 1.2 papunkčiu nustatoma, kad nuo 2023 m. sausio 1 d. šio papunkčio nuostata bus išdėstyta 4 punkte.

Nutarimo projekte numatytas **laipsniškas perėjimas nuo administracinės naštos ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo prie prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo, kuris bus vykdomas trimis etapais**: 1 etapas (iki nutarimo įsigaliojimo), 2 etapas (nuo nutarimo įsigaliojimo iki 2022 m. gruodžio 31 d.) ir 3 etapas (nuo 2023 m. sausio 1 d.). Išsamesnė informacija apie šiuos etapus nurodyta toliau pateiktoje lentelėje.

Taip pat minėtina, kad, atliekant teisės aktų projektais sukeliamo administracinės naštos pokyčio ūkio subjektams stebėseną, vadovaujantis Administracinės naštos metodika, pastebėta, kad maždaug ketvirtadalis administracinės naštos pokyčio ataskaitų pateikiama dėl nereikšmingo administracinės naštos pokyčio, kuris nedaro esminės įtakos verslui, t. y. padidina arba sumažina visiems teisės aktu reguliuojamiems ūkio subjektams administracinę naštą minimaliai ir tokio pokyčio tikslinė grupė praktiškai nejaučia, o pats apskaičiavimas sukelia administracinę naštą institucijoms. Siekiant išvengti perteklinių informacinių įpareigojimų institucijoms siūloma atlikus pirminį vertinimą pagal ūkio subjektų skaičių ir įpareigojimo vykdymo laiką ir nustačius, kad administracinė našta bus nereikšminga, tolesnio vertinimo ir apskaičiavimo neatlikti. Atsižvelgdami į tai, **Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos 5 punkte siūlome įtvirtinti**, kad: „Jei, atlikus preliminarų vertinimą, pagal Metodikos 6.1 papunktyje nustatytą išlaidų kategoriją nustatoma, kad įvykdyti informacinį įpareigojimą ūkio subjektui trunka mažiau nei 2 valandas per metus ir jis taikomas mažiau nei 20 ūkio subjektų, informacinių įpareigojimų sukelia administracinė našta laikoma nereikšminga ir tolesnis vertinimas ir apskaičiavimas pagal Metodikos 6.4 ir 6.5 papunkčiuose nustatytas išlaidų kategorijas neatliekamas.“ O Nutarimo projekto 1.1 papunkčiu nauja redakcija išdėstyto nutarimo 3 punkte **siūloma nustatyti Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos taikymo išimtį**, kad galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams pokytis nevertinamas, kai ketinamu keisti teisės aktu nustatytas ar teisės akto projektu

	<p>siūlomas nustatyti naujas, naikinamas ir (ar) keičiamas galiojantis įpareigojimas ūkio subjektams, kuriam vykdyti nereikia patirti išlaidų investicijoms, ir jis taikomas ne daugiau kaip 5 ūkio subjektams.</p> <p>Pažymėtina, kad Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikoje yra nustatytos pagrindinės taisyklės kaip turi būti vertinamos prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos. Siekiant užtikrinti sklandų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimą ir padėti teisės aktų projektų rengėjams tinkamai taikyti Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką, yra parengtos ir Ekonomikos ir inovacijų ministerijos interneto svetainėje⁵ paskelbtos Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodikos taikymo gairės (toliau – Gairės). Gairės yra parengtos kaip rekomendacinis gerąją praktiką plėtojantis vadovas, kuris bus nuolat tobulinamas ir pildomas atsižvelgiant į sukauptus įrodymus, praktikoje kylančius klausimus, problemas, neaiškumus ir pan. Taip pat, Gairėse yra pateiktas išsamesnis išlaidų sąrašas, konkretūs išlaidų pavyzdžiai, galimi duomenų šaltiniai bei pavyzdinis ūkio subjektų apklausų klausimynas.</p> <p>Paminėtina, kad pereinamuoju laikotarpiu, kol prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimas valstybės institucijoms ir įstaigoms taps privalomu (iki 2022 m. gruodžio 31 d.), Ekonomikos ir inovacijų ministerija planuoja surengti ne mažiau kaip 3 prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo ir mažinimo mokymus pagal Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką. Taip pat mokymai bus organizuojami ir pagal poreikį.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Nutarimo projekte siūlomoms nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų skirti nenumatoma.</p> <p>Be to, atsižvelgiant į tai, kad valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojams ir darbuotojams reikės vertinti ne tik teisės aktų projektais sukeliama administracinę naštą, bet visas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas bei teikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai išvados gauti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo ataskaitas, institucijoms išaugs administracinė našta. Ekonomikos ir inovacijų ministerija įvertino, kad valstybės institucijoms ir įstaigoms Nutarimo projektu sukeliama administracinės naštos pokytis yra 50 200,70 eurų padidėjimas. Atkreipiame dėmesį, kad šiuo metu nėra patvirtinta metodika vertinti teisės aktų projektais sukeltos administracinės naštos valstybės institucijų ir įstaigų darbuotojams, todėl vertinimas buvo atliktas pagal Administracinės naštos metodiką, pagal kurią yra vertinama ūkio subjektams tenkanti administracinė našta.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Priėmus nutarimą bus vertinamos ne tik administracinės naštos išlaidos, bet visos prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos, kurios sudaro didžiąją dalį teisinio reguliavimo išlaidų. Taip bus užtikrintas objektyvesnis ir tikslesnis numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, bus vertinamos galimos teisinio reguliavimo įgyvendinimo sąnaudos, sprendimai priimami remiantis skaičiavimais pagrįstais duomenimis. Keičiant teisinį reguliavimą visuomenė bus informuojama, kiek konkretus teisės aktas sukelia prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams, todėl ne tik ūkio subjektai, bet ir visuomenė žinos, kokia yra tam tikro reguliavimo kaina.</p> <p>Nutarimo priėmimas skatins institucijas nuolat ieškoti priemonių siekiant užtikrinti, kad bendras prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų, kurias ūkio</p>

⁵ <https://eimin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/verslo-aplinka/geresnis-reglamentavimas/prisitaikymo-prie-reguliavimo-islaidu-vertinimas>

	subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje priimtas teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus išliktų nepakitęs arba mažėtų, o taip pat sudarys Ekonomikos ir inovacijų ministerijai galimybę apskaičiuoti bendrą prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų mažinimo rodiklį, vykdyti nustatytą teisinio reguliavimo tikslų įgyvendinimo pažangos stebėseną ir palyginti rezultatus.
--	--

Nutarimo projekte numatytas laipsniškas perėjimas nuo administracinės naštos ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo prie prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo, kuris bus vykdomas trimis etapais:

1 etapas (iki nutarimo įsigaliojimo)	2 etapas (nuo nutarimo įsigaliojimo iki 2022 m. gruodžio 31 d.)	3 etapas (nuo 2023 m. sausio 1 d.)
Galioja Administracinės naštos metodika. Institucijos vertina ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius <i>informacinius įpareigojimus</i> ūkio subjektams, galimą sukelti administracinę naštą ūkio subjektams.	Administracinės naštos metodika keičiama į Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką. Institucijos vertina ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius <i>informacinius įpareigojimus</i> ūkio subjektams, galimą sukelti administracinę naštą ūkio subjektams. Institucijoms rekomenduojama vertinti ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius <i>įpareigojimus</i> ūkio subjektams, galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas.	Galioja Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika. Institucijos vertina ketinamuose keisti teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius <i>įpareigojimus</i> ūkio subjektams, galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas ūkio subjektams.
Nustatytas administracinės naštos ūkio subjektams mažinimo tikslas , kad bendras administracinės naštos, kurią ūkio subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje inicijuotas teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus turi išlikti nepakitęs arba mažėti.	Pavedama institucijoms nuolat ieškoti priemonių siekiant užtikrinti, kad bendras administracinės naštos , kurią ūkio subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje priimtas teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus išliktų nepakitęs arba mažėtų.	Pavedama institucijoms nuolat ieškoti priemonių siekiant užtikrinti, kad bendras prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų , kurias ūkio subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje priimtas teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus išliktų nepakitęs arba mažėtų.
Ekonomikos ir inovacijų ministerija supažindina	Ekonomikos ir inovacijų ministerija vertina institucijų	Ekonomikos ir inovacijų ministerija vertina institucijų

institucijas su Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika.	pateiktus teisės aktų projektus, kuriais siūloma nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius įpareigojimus, teikia dėl jų išvadas ir metodinę pagalbą dėl prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams nustatymo. Ekonomikos ir inovacijų ministerija įtraukia į apskaitą bendro administracinės naštos, kurią ūkio subjektams sukelia kiekvienos institucijos kompetencijos srityje priimtas teisinis reguliavimas, lygio pokytį per kalendorinius metus. Ekonomikos ir inovacijų ministerija organizuoja praktinius Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos taikymo ir išlaidų vertinimo mokymus.	pateiktus teisės aktų projektus, kuriais siūloma nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius įpareigojimus, teikia dėl jų išvadas ir metodinę pagalbą dėl prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams nustatymo, taip pat pagal institucijų pateiktose Teisės aktu sukeliamų arba teisės akto projektu galimų sukelti ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų apskaičiavimo ataskaitose nurodytus duomenis įtraukia į apskaitą bendro prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų, kurias ūkio subjektams sukelia kiekvienos institucijos kompetencijos srityje priimtas teisinis reguliavimas, lygio pokytį per kalendorinius metus.
---	--	--

Papildomai atkreipiame dėmesį, kad planuojamus prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo mokymus ves Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento Geresnio reglamentavimo politikos skyriaus specialistai, mokymų organizavimui nenumatyti papildomi finansiniai ištekliai, mokymus planuojama organizuoti nuotoliniu būdu per Microsoft Teams programą. Planuojama suorganizuoti dvi mokymų sesijas 2022 m. II ketvirtį ir vieną sesiją 2022 m. IV ketvirtį, taip pat nuolat, pagal poreikį, teikti konsultacijas ir metodinę pagalbą.

Pažymėtina, kad Nutarimo projekto administracinės naštos pokyčio vertinimas ūkio subjektams neatliekamas. Nutarimo projekte ir pačioje Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikoje nėra nustatyta informacinių įpareigojimų ūkio subjektams. Nors galima numatyti, kad tam tikrais atvejais teisės aktų rengėjai gali kreiptis į ūkio subjektus su prašymu pateikti vertinimui reikalingą informaciją, tačiau toks prašymas grįstas geranorišku bendradarbiavimu ir teisingo reguliavimo siekiu, todėl neturėtų būti vertinama kaip administracinė našta. Pažymime, kad institucijoms siūlome pirmiausia vadovautis viešai prieinamais duomenų šaltiniais informacijai gauti, o tik tais atvejais, kai šios informacijos nepavyksta gauti kitais būdais, rekomenduojame atlikti ūkio subjektų apklausas.

Taip pat minėtina, kad vertinant administracinę naštą ūkio subjektams pagal Administracinės naštos metodiką yra naudojamas 25 procentų pridėtinių išlaidų dydis, tačiau pridėtinės išlaidos prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų atveju yra skaičiuojamos nuo daug platesnio išlaidų kategorijų rato, lyginant su administracinės naštos vertinimu. Vykusiose Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovų diskusijose su Vyriausybės kanceliarijos Strateginių kompetencijų grupės atstovais metu buvo išsakytos abejonės, kad pasirinkta pridėtinių išlaidų norma galimai viršija tikrąsias prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas praktikoje, o taip pat Ekonomikos ir inovacijų ministerijos patirtis rodo, kad prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos ūkio subjektams yra 4 – 5 kartus didesnės, nei administracinė našta. Atsižvelgiant į visa tai, buvo

nuspręsta kaip optimalų variantą taikyti 5 procentų pridėtinių išlaidų normą tiek skaičiuojant tik administracinę naštą, tiek prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas.

Paminėtina, kad 2021 m. birželio 22 d. buvo suorganizuotas Nutarimo projekto pristatymas suinteresuotiems subjektams nuotoliniu būdu, kuriame dalyvavo daugiau kaip 180 dalyvių iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir verslo asociacijų. Pristatymo metu buvo aptarti pagrindiniai Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos principai ir argumentai dėl valstybės institucijų gautų pastabų dėl Nutarimo projekto. Pažymėtina, kad suinteresuotos institucijos Nutarimo projekto tikslui pritarė, tačiau nuogastavo, kad Nutarimo projektu siūlomais nustatyti naujais įpareigojimais valstybės institucijoms ir įstaigoms vertinti ne tik teisės aktų projektais sukeliama administracinės naštos pokytį, bet ir visas teisės akto projektu sukeltas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas, sukels valstybės tarnautojams ir darbuotojams papildomą administracinę naštą. Taip pat pagrindinės pastabos, dėl kurių vyko diskusija, buvo siūlymas nustatyti išimtis vertinti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas tais atvejais, kai teisės aktų projektuose nustatytų įpareigojimų kilmė yra tarptautiniai ar Europos Sąjungos teisės aktai, bei siūlymas netraukti šių išlaidų į bendrą prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams rodiklį per kalendorinius metus. Susitikimo metu taip pat buvo aptartas administracinės naštos, atsirandančios dėl padidėjusios vertinimo apimties, institucijoms aspektas. Ekonomikos ir inovacijų ministerija atliko administracinės naštos pokyčio institucijoms vertinimą, kuris pateikiamas kartu su Nutarimo projektu. Buvo išreikšta abejonė ir dėl nustatomų per mažos apimties išimčių mažareikšmiams vertinimams. Po susitikimo buvo dar kartą peržiūrėti administracinės naštos vertinimo pavyzdžiai ir sukaupiti įrodymai, patikslinta ir praplėsta administracinės naštos vertinimo išimtis, kuri nustatyta Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos 5 punkte, t. y. vietoj 1 val. nurodytos 2 val. ir vietoj 10 ūkio subjektų nurodyta 20 ūkio subjektų. Taip pat paminėtina, kad šio susitikimo metu verslo atstovai savo nuomonės neišsakė, o Vyriausybės strateginės analizės centras labai palaiko tiek Nutarimo projekto tikslą, tiek juo siūlomas priemones, ką ir išsakė susitikimo metu.

Atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2021 m. gruodžio 22 d. išvadoje Nr. NV-3370 bei Strateginių kompetencijų grupės 2022 m. vasario 8 d. pažymoje Nr. NV-306 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, patikslintas Nutarimo projektas, Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodika ir Teikimas.

2022 m. vasario 15 d. Nutarimo projektas buvo svarstytas ministerijų atstovų pasitarime (darbotvarkės 2 klausimas), kurio metu Socialinės apsaugos ir darbo ministerija išsakė pastabą dėl išimties taikymo vertinant administracinę naštą ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas, kai nacionaliniuose teisės aktuose yra nustatomi iš ES ar tarptautinių teisės aktų kilę įpareigojimai ūkio subjektams ir siūlė patikslinti Nutarimo projekto 3.1 papunktyje siūlomą nustatyti šių išlaidų mažinimo tikslą, įrašant į formuluotę „<...> siekti, kad išliktų nepakitęs arba mažėtų“ arba nustatyti išimtį pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos paaiškinimus, pateiktus derinimo pažymoje: „<...> turi išlikti nepakitęs arba mažėti, išskyrus atvejus, kai teisiniu reguliavimu saugomų vertybių apsaugos ir tikslų neįmanoma pasiekti kitomis priemonėmis ir nėra nustatomi pertekliniai reikalavimai ar įpareigojimai, ar kai perkeliama Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimai“. Ekonomikos ir inovacijų ministerija 2022 m. kovo 9 d. suorganizavo susitikimą su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Strateginių kompetencijų grupės atstovais, kurio metu buvo patikslinta administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų mažinimo tikslo formuluotė, perkeliama į Nutarimo projekto 2.1.2 papunktį, kuriame pavedama institucijoms: „2.1.2. nuolat ieškoti priemonių siekiant užtikrinti, kad bendras administracinės naštos, kurią ūkio subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje priimtas

teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus išliktų nepakitęs arba mažėtų“. Ministerijų atstovų pasitarime Ekonomikos ir inovacijų ministerijai taip pat buvo rekomenduota įvertinti Vyriausybės kanclerės G. Balčytės pastabą, kaip praktikoje įgyvendinti siekį, kad prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų, kurias ūkio subjektai patiria dėl institucijos kompetencijos srityje priimto teisinio reguliavimo, lygis per kalendorinius metus turi išlikti nepakitęs arba mažėti, būtų kaip pasiekti, išvengiant situacijų, kai didinamas prisitaikymo prie išlaidų reguliavimo dydis, bet visiškai nevertinama ir neviešinama didesnė reguliavimo nauda. Įvertinę pastabą, pažymime, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija kaip ir iki šiol, du kartus per metus Vyriausybei teiks ataskaitas, kuriose bus pateikta išsami prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams pokyčio per atitinkamą pusmetį ar visus kalendorinius metus informacija bei apskaičiuotas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams mažinimo rodiklis. Šiose ataskaitose Ekonomikos ir inovacijų ministerija ketina išskirti iš Europos Sąjungos teisės aktų kylančių įpareigojimų sukeltas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas, kad būtų aiškiai nurodyta, kaip atrodytų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų mažinimo rodiklis be Europos Sąjungos teisinio reguliavimo, kurį privaloma perkelti į nacionalinę teisę, sąlygojamų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų. Taip pat, kaip ir iki šiol, šiose ataskaitose bus pažymėtos prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų didėjimo priežastys ir priimtų sprendimų sukuriamos naudos visuomenei. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos specialistai tiek konsultuodami valstybės institucijas, tiek vedamų administracinės naštos ir prisitaikymo išlaidų vertinimo ir mažinimo mokymų metu akcentuoja, kad yra atvejų, kai administracinę naštą ir (arba) prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas didinti yra būtina, tačiau tokiu atveju tai svarbu daryti proporcingai, įsivertinus visas galimas alternatyvas ir tuo pačiu ieškant prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų mažinimo galimybių savo institucijos kompetencijos srityje.

Taip pat būtina pažymėti, kad tiek administracinės naštos, tiek prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimas nepaneigia valstybės institucijų teisės nustatyti tam tikrus reikalavimus, didinančius ūkio subjektams minėtas išlaidas, siekiant visuomenės gerovės, sveikatos, aplinkos apsaugos, saugumo užtikrinimo ir kitų vertybių apsaugos ir pan., tačiau tokiu atveju institucijos turi atlikti siūlomo reguliavimo objektyvų vertinimą, įvertinti ne tik galimus sukelti kaštus, bet ir nurodyti būsimas naudas, kad sprendimų priėmėjai galėtų priimti informuotą sprendimą.

Taip pat prieš ministerijų atstovų pasitarimą buvo darbo tvarka pateikta Finansų ministerijos techninio pobūdžio pastaba dėl Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodikos 7.6.1 papunkčio, į kurią buvo atsižvelgta.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (toliau – TAIS).

Nutarimo projektas įgyvendina Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72, projektą „Dereguliacija ir geresnis verslo klimatas“ (minėtos programos 132–133.5 papunkčiai) ir Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155, 5.3.3 papunkčio nuostatas.

Nutarimo projekte vartojami terminai („įpareigojimas ūkio subjektui“, „prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos“) aprobuoti Terminų banke Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimo projektą parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Verslo aplinkos departamento (direktorius Tomas Urban, tel. 8 605 73 442, el. p. tomas.urban@eimin.lt) Geresnio

reglamentavimo politikos skyriaus (vedėja Irmėna Valytė, tel. 8 605 53 936, el. p. irmina.valyte@eimin.lt) vyriausioji specialistė Justė Bulytė, tel. 8 687 38 390, el. p. juste.bulyte@eimin.lt ir patarėja Vyginta Damzenienė, tel. 8 659 30 075, el. p. vyginta.damzeniene@eimin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 11 d. nutarimo Nr. 4 „Dėl Administracinės naštos ūkio subjektams nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas, 4 lapai.
2. Ūkio subjektų administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodika, 15 lapų.
3. Administracinės naštos valstybės institucijoms ir įstaigoms apskaičiavimo ataskaita, 11 lapų.

Ekonomikos ir inovacijų ministrė

Aušrinė Armonaitė

Vyginta Damzenienė, tel. 8 659 30 075, el. p. Vyginta.Damzeniene@eimin.lt
Justė Bulytė, tel. 8 687 38 390, el. p. Juste.Bulyte@eimin.lt